

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра української фольклористики імені акад. Філарета Колесси

Затверджено
на засіданні катедри
української фольклористики
імені акад. Філарета Колесси
філологічного факультету
ЛНУ імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.)
Завідувач катедри
Івашків В. М.

Силабус з навчальної дисципліни

«Історія етномузикології (Міфологія народів світу: Азія та Африка)»,
яку викладають в межах ОПІ «Фольклористика», «Українська мова та
література» третього курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів
зі спеціальності 035 Філологія,
спеціалізацій 035.01 українська мова та література, 035.09 фольклористика

Назва дисципліни	Історія етномузикології (Міфологія народів світу (Азія й Африка))
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, кафедра української фольклористики імені академіка Філарета Колесси
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. ОПІ «Українська мова та література» (035.01) та ОПІ «Фольклористика» (035.09) першого рівня вищої освіти (бакалавр)
Викладачі курсу	Івашків Василь Михайлович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української фольклористики імені академіка Філарета Колесси
Контактна інформація викладачів	vasyl_ivashkiv@ukr.net
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій чи практичних занять (за попередньою домовленістю)
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/interpretatsiia-folklornoho-tekstu
Інформація про дисципліну	<p>Курс «Міфологія народів світу (Азія та Африка)» необхідний для філологів-україністів та філологів-фольклористів, адже історія світової літератури, яку вони слухають, передбачає лише стислий, принагідний виклад міфології й фольклору античності, а також окремих тем фольклору народів північної Європи. Тим часом набагато давніша за часом та подекуди глибинніша своїм художнім змістом міфопоетична система багатьох народів Азії й Африки залишається поза увагою.</p> <p>Дисципліна «Міфологія народів світу (Азія й Африка)» передбачає вивчення прадавньої спадщини передусім тих народів Азії та Африки, які мали вплив на розвиток світової культури, у т. ч. й української. Міфопоетичні тексти цих народів аналізуються передусім в українських перекладах та переспівах. Курс забезпечує всебічне розуміння явищ світової культури, сприяє більш фаховому та поглибленому викладанню національної міфології, сприяє поглибленому засвоєнню курсів «Український фольклор», «Історія української фольклористики», «Історія української літератури» та «Історія світової літератури».</p> <p>Назва дисципліни – «Міфологія народів світу (Азія й Африка)» – значною мірою умовна, оскільки курс містить характеристику загальних особливостей розвитку міфопоетичної системи лише окремих народів Азії (давніх Шумеру й Вавилону, Індії, Ірану, семітських та арабських) та Африки (Єгипет), розгляд пантеону божеств цих та інших народів у зіставленні з українським, передбачає аналіз найбільш відомих і популярних міфологічних сюжетів і мотивів, зокрема про Інанну та Думузї, Вішну, Шіву та Кришну, Ахура Мазду (Ормазда), Ашу (АшуВахішту), Мітру, Агрімана (АнгроМайнью), Айшму (він нагадував Асмодея), Осіріса та інші божества.</p>
Коротка анотація	Курс «Міфологія народів світу (Азія й Африка)» призначений для

дисципліни	<p>бакалаврів, котрі навчаються за ОПП «ОПП «Українська мова та література» (035.01) та ОПП «Фольклористика» (035.09). Дисципліна дає студентам знання з міфології передусім тих народів, творча спадщина яких не є предметом традиційного курсу історії світової словесності та культури, а це суттєво розширює й поглиблює розуміння закономірностей розвитку культурних традицій.</p> <p>Завдання курсу – показати процес виникнення та розвиток міфології окремих азійських (давніх Шумеру й Вавилону, Індії, Ірану, семітських та арабських) та африканських (Єгипет) народів, схарактеризувати пантеон божеств цих та інших народів у зіставленні з українським, а також проаналізувати найбільш відомі і популярні міфологічні сюжети й мотиви.</p>
<p>Мета та цілі дисципліни</p>	<p>Мета курсу – системний розгляд міфологічної та фольклорної спадщини окремих народів Азії та Африки у контексті головних тенденцій розвитку народної культури. Постійно наголошується на органічності зв'язку української міфології та народнопоетичної словесності з відповідними явищами окремих народів Азії та Африки.</p> <p>Курс «Міфологія народів світу (Азія й Африка)» має загальнотеоретичні і практичні цілі.</p> <p>Загальнотеоретичні цілі курсу полягають в тому, щоб:</p> <ul style="list-style-type: none"> – зрозуміти процеси виникнення, формування і розвитку міфології окремих народів Азії та Африки; – більш повно осмислити тенденції світового історико-літературного процесу у найдавніші періоди; – проаналізувати найбільш відомі і популярні міфологічні сюжети й мотиви міфопоетичної творчості зазначених народів крізь призму архетипів (концепції К.-Г. Юнга); – осмислити художній зміст найбільш знакових художніх явищ народної творчості зазначених народів у контексті їхнього суспільного розвитку. <p>Практичні цілі курсу міфології народів світу (Азія й Африка) вбачаю тому, що він допоможе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – побачити витоки основних сюжетів і мотивів українського фольклору, зокрема обрядової поезії, народних дум, казок і легенд; – глибше засвоїти курси «Український фольклор», «Історія української фольклористики», «Історія української літератури» та «Історія світової літератури»; – проаналізувати міфологічні сюжети й мотиви священних книг народів Азії й Африки та їхню трансформацію в культурах інших народів; – суттєво поглибити свої знання теми «Міфологія й фольклор народів Азії й Африки в перекладах та дослідженнях українських учених».
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p><i>Основна:</i></p> <p>На рiках вавiлонських. З найдавшiюї лiтератури Шумеру, Вавiлону, Палестини / Упорядник М. Н. Москаленко. Київ: Днiпро, 1991.</p> <p><i>Дьяконов I.</i> Найдавшiа лiтература Близького Сходу // На рiках вавiлонських. З найдавшiюї лiтератури Шумеру, Вавiлону, Палестини. Київ: Днiпро, 1991. С. 5–42.</p> <p><i>Редер Д. Г.</i> Мифы и легенды древнего Двуречья. Москва: Наука, 1965.</p>

Краммер С. Мифология Шумера и Аккада // Мифологии древнего мира. Москва: Наука, 1977. С. 122–160.

Дьяконов И. М. Архаические мифы Востока и Запада. Москва: Наука, 1990. 246 с.

Єгипетські казки і казка про двох братів / Пер. І. Франка // *Франко І.* Додаткові томи до зібрання творів у 50 т. Київ: Наукова думка, 2008. Т. 51. Прозові переклади. 1876–1912. С. 5–31.

Коростовцев М. А. Религия древнего Египта. Москва: Наука, 1976.

Сказки и повести Древнего Египта / авт. предисл., пер. И. С. Кацнельсон, пер. Ф. Л. Мендельсон. Москва: Художественная литература, 1956.

Матье М. Э. Древнеегипетские мифы. Москва–Ленинград: Издательство АН СССР, 1956.

Голоси Стародавньої Індії / Антологія давньоіндійської літератури. Упорядкування, переклад із санскриту і примітки Павла Рігтера. Київ: Дніпро, 1982. 351 с.

Білецький О. Давня Індія та її література // Голоси Стародавньої Індії. Київ: Дніпро, 1982. С. 17–87.

Панчатантра (П'ять кошиків житейської мудрості). Шукасаптата (Сімдесят оповідок папуги). Київ: Дніпро, 1988. 383 с.

Гринцер П. А. «Махабхарата» и «Рамаьяна». Москва: Художественная литература, 1970.

Атхарваведа: Избранное. Москва: Наука, 1976.

Ригведа: Избранные гимны. Москва: Наука, 1972.

Маковельский О. А. Авеста. Баку: Издательство Академии наук Азербайджанской ССР, 1960.

Фрай Р. Наследие Ирана. Москва: Наука, 1972

Дрезден М. Мифология древнего Ирана // Мифологии древнего мира. Москва: Наука, 1977. С. 337–366.

Геродота туруйця з Галікарнасса «Історій» книг дев'ять, що їх називають музами // Книга IV. Мельпомена. Харків: Фоліо, 2006. С. 232–294.

Крымский А. Тысяча и одна ночь. Общий историко-литературный очерк. Москва, 1904.

Герхардт М. Искусство повествования. Литературное исследование «1001 ночи». Москва: Наука, 1984.

Эструп И. Исследования о «1001 ночи», ее составе, возникновении и развитии. Москва, 1904.

Тисяча й одна ніч / Вибрані оповідки й казки / Перекл. з арабської, упорядк., коментарі та глосарій *В. Рибалкіна*; літ. редакція *Р. Гамади*, передмова *Ю. Кочубея*. Тернопіль: Богдан, 2011.

Юнг К.-Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів: Астролябія, 2012.

Додаткова

Дьяконов И. М. Общественные отношения в шумерском и вавилонском фольклоре // Вестник древней истории. 1966. № 1. С. 9–27.

Канева И. Т. Шумерский героический эпос // Вестник древней истории. 1964. № 3. С. 243–267; № 4. С. 189–225.

Афанасьева В. К. Шумерская эпическая песнь «Гильгамеш и гора Бессмертного» // Вестник древней истории. 1964. № 1. С. 84–92.

	<p><i>Фрай Н.</i> Великий код: Біблія і література. Львів: Літопис, 2010.</p> <p><i>Няму А., Антофійчук В.</i> Проблеми поетики традиційних сюжетів та образів у літературі. Чернівці: Рута, 1997.</p> <p>Ригведа. Мандалы I–IV / Издание подготовила Т. Я. Елизаренкова. Москва: Наука, 1989.</p> <p><i>Гринцер П. А.</i> Древнеиндийский эпос: Генезис и типология. Москва: Наука, 1974.</p> <p><i>Невелева С. Л.</i> Мифология древнеиндийского эпоса. Москва: Наука, 1975.</p> <p>Сомадева. Незвичайні пригоди царевича Наравакханадатти. Київ: Дніпро, 1984.</p> <p><i>Абаев В. И.</i> Скифский быт и реформы Зороастра // ArchivOrientalni. 1956. Вып. 24.С. 25–36.</p>
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	Міфологія народів світу (Азія та Африка). Загальний обсяг 90 години, у т. ч. 32 години лекційних і 58 години самостійної роботи. 4 кредити ЄКТС. 2 модулі.
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні наукові дослідження особливостей міфології окремих народів Азії (давніх Шумеру й Вавилону, Індії, Ірану, арабських країн) та Африки (Єгипет), у тому числі й українського (праці І. Франка, О Білецького, П. Ріттера, І.Дьяконова та інших учених), а також праці з відповідної тематики зарубіжних науковців; – основні етапи розвитку шумерської та аккадської (вавилонської) цивілізації та культури, особливості її зв'язку зі семітською культурною традицією пізніших часів; – найбільш характеристичні сюжети шумеро-аккадської міфології, зокрема пов'язані з Аном, Енлілем, Енкі, Нанною, Нінгірсу, Уту та іншими божествами. – особливості зв'язку цих богів з їхніми відповідниками в античній міфології, а також культу, пов'язані з Інанною (Іштар), специфіку давньошумерських уявлень про потойбічний світ; – особливості оцінки у світовій науковій думці епосу про Гільгамеша, його міфологічно-історична основа, головні сюжетні лінії поеми; – українські переклади та інтерпретації епопеї, її роль і значення в контексті фольклорно-літературного розвитку людства; – особливості датування та розвитку етапів розвитку єгипетської цивілізації та культури, зокрема збереженості такої інформації на внутрішніх стінах пірамід; – основний зміст окремих священних єгипетських книг («Тексти пірамід», «Тексти саркофагів», «Книга мертвих»); – зміст досліджень єгипетської міфології (праці Д. Мережковського, М. Еліаде та інших), а також сюжетів, пов'язаних з єгипетськими божествами Ра (Ре), Нут, Атум, Шу, Тефнут, Геб, Осіріс та інші; – специфіку уявлень давніх єгиптян про світобудову, зокрема змістову наповненість зображення небесної корови, погляди єгиптян на підземний (потойбічний) світ; – працю І. Франка як перекладача окремих єгипетських фольклорних текстів, зокрема «Казки про двох братів»;

	<ul style="list-style-type: none"> – індійську міфологію і фольклор у їхніх основних сюжетах, мотивах, жанрах та образах; – зміст та образи ранніх пам'яток давньоіндійського епосу: «Рігведа», «Самаведа», «Яджурведа», «Атхарваведа», Упанішади; – пантеон божеств давньоіндійської міфології, основні функції давньоіндійських богів; – зміст давньоіндійських епопей «Махабхарата» («Велике Бхарате») та «Рамаяна», їхню структуру, міфологічну основу, сюжетні лінії, образи, особливості поетики; – особливості тем: «Рецепція індійської міфопоетичної традиції та українська словесність», а також «Індійська міфологія та фольклор у перекладах українською мовою та дослідженнях українських учених»; – основний зміст давньоіранського фольклору та міфології; – зміст «Авести» як найдавнішої священної книги давніх іранців, зокрема її складових, тобто «Гат» або «Піснеспівів», «Ясни», «Вісперед», «Відеват» («Вендідат»), а також «Малої Авести»; – божества давньоіранської міфології, зокрема Ахура Мазду (Ормазд), Ашу (АшуВахішту), Сраоші, Мітру, Друджа, Агрімана (АнгроМайню), Айшму тощо; – специфіку фольклорної панорами арабського світу; – історію виникнення збірника «1001 ніч», його публікації та дослідження, зокрема концепція М. Герхардт, яка обґрунтувала думку про «1001 ніч» як величезну обрамлену повість; – основні казкові сюжети книги, зокрема цикли про царя Шахріяра та Шахразад, рибалку і джина, царевича та 7 візирів, Ардашира і Хаят-ан-Нуфус, БадрБасіму й Джаухару, Гарун аль Рашида, Синдбада та його 7 подорожей, Алладіна та його чарівну лампу, Алібабу та 40 розбійників та інші; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виявляти типологічні й специфічні риси у міфах того чи іншого народу у зіставленні з тематикою та естетичною системою інших культур; – застосовувати основні концепції історико-фольклористичних, теоретико-фольклористичних, літературозначих та культурологічних досліджень особливостей розвитку міфопоетичної системи народів Азії й Африки при аналізі явищ українського фольклору й літератури; – аналізувати конкретні фольклорні явища у контексті загальних тенденцій розвитку народної словесності; – характеризувати зміст та особливості художньої та образної системи визначних явищ світового фольклору, виявляти особливості їхньої поетики, мистецької спрямованості; – аналізувати особливості поетики фольклорних явищ народів Азії й Африки у зіставленні з поетикою українського фольклору.
Ключові слова	Міфологія, міф, фольклор, архетип, міфопоетична традиція, Шумер, Вавилон, давня Індія, давній Іран, скіфи, араби, давній Єгипет, Гільгамеш, міфологічні божества, пантеон божеств, священні книги
Формат курсу	Очний (дистанційний)
Теми	*СХЕМА КУРСУ
Підсумковий	Залік у кінці семестру

контроль, форма	
Пререквізити	Курси «Українська усна народна словесність», «Історія української літератури», «Історія світової літератури».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Курс «Міфологія народів світу (Азія та Африка)» передбачає застосування таких методів навчання:</p> <p>а) <i>словесні</i> – пояснення, бесіда, дискусія;</p> <p>б) <i>наочні</i> – ілюстрування навчального матеріалу відповідними виданнями творів української та європейських літератур, фотокопіями архівних матеріалів;</p> <p>в) <i>практичні</i> – участь у практичних заняттях дає змогу виявити рівень обізнаності студентів із питаннями розвитку романтизму в європейському історико-літературному контексті, набути нових знань, а також утвердити думку про європейський рівень української літератури.</p> <p>При викладанні курсу «Міфологія народів світу (Азія й Африка)» передбачено застосування порівняльно-історичного методу, що виявляється у таких прийомах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначається відносна хронологія появи найбільш значущих фольклорних явищ духовної культури народів Азії й Африки; – розгляд пантеону божеств народів Азії й Африки у зіставленні з українським; – аналіз особливостей календарно-обрядового фольклору названих народів, його міфологічна основа, зв'язок із аналогічними творами українського фольклору тощо; <p>естетичного методу, що виявляється у таких прийомах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – всебічний аналіз найвизначніших фольклорних явищ духовної культури названих народів Азії й Африки, зокрема «Епосу про Гільгамеша», «Махабхарати», «Рамаяни», «1001 ночі» у контексті їхнього художнього змісту, основних сюжетних ліній, особливостей жанру й поетики тощо; – аналіз найбільш відомих і популярних міфологічних та казкових сюжетів і мотивів; – висвітлення теми «Священні книги народів Азії й Африки та міфологія», зокрема священні єгипетські книги (наприклад, «Книга пірамід», «Книга мертвих») і міф, «Веди і міф», «Авеста» і фольклор» тощо; – характеристика наявності у текстах народної прози, зокрема «Панчатантри», «Шукасапаті», «1001 ніч», міфологічних мотивів тощо.
Необхідне обладнання	Пректор, комп'ютер
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • письмові завдання: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • залік: 70% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 70. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p>
Питання до заліку	<p>Головніші божества шумерської міфології.</p> <p>Загальна характеристика пантеону шумеро-аккадської міфології.</p> <p>Міфологічні сюжети, пов'язані з Аном, Енлілем, Енкі,</p>

Нанною, Нінгірсу, Уту, Мардуком та іншими божествами.

До питання про зв'язок богів шумеро-аккадської міфології з їхніми відповідниками в античній міфології.

Аналіз культів, пов'язаних з Інанною (у вавилонській традиції – Іштар, в античній – Венери та Аврори).

Особливості давньошумерських уявлень про потойбічний світ. Образ богині Ерешкігаль. Аккадські (вавилонські) божества та їхня своєрідність.

Характеристика особливостей оцінки у світовій науковій думці епосу про Гільгамеша. Міфологічно-історична основа епосу.

Головні сюжетні лінії епопеї про Гільгамеша.

Сюжет про Гільгамеша й Агу.

Сюет про Гільгамеша та гору безсмертних. Гільгемеш і Хувава.

Сюжет про Гільгамеша, Енкіду і підземний світ. Гільгамеш у підземному світі, або Оповідь про смерть Гільгамеша.

Українські переклади та інтерпретації епопеї про Гільгамеша. Її роль і значення в контексті фольклорно-літературного розвитку людства.

Датування та характеристика етапів розвитку єгипетської цивілізації та культури. Розгляд особливостей досліджень єгипетської міфології (праці Д. Мережковського, М. Еліаде та інших).

Характеристика священних єгипетських книг («Тексти пірамід», «Тексти саркофагів», «Книга мертвих»).

Загальна характеристика розвитку єгипетської міфології та сюжетів, пов'язаних з божествами Ра (Ре), Нут, Атум, Шу, Тефнут, Геб та інші.

Сюжети, пов'язані з культом Осіріса та його міфологізованою історією.

Специфіка уявлень давніх єгиптян про світобудову. Характеристика зображення небесної корови.

Міфологічні погляди єгиптян на особливості побудови підземного (потойбічного) світу.

Єгипетські міфи – основа сюжетів багатьох народних казок та легенд. Єгипетський фольклор і його українські паралелі. І. Франко як перекладач окремих єгипетських фольклорних текстів, зокрема «Казки про двох братів».

Питання впливу єгипетської міфології на античну міфологію та міфологічні й фольклорні системи інших європейських народів.

Проблеми датування та поширення індійської міфології.

Ранні пам'ятки давньоіндійського епосу: «Рігведа», «Самаведа», «Яджурведа», «Атхарваведа», їхні змістові характеристики. Упанішади.

Легенда про Пуруравасу та Урваші та її паралелі.

Пантеон божеств давньоіндійської міфології.

«Махабхарата» («Велике Бхарате»). Питання авторства. Головна сюжетна лінія та її відгалуження, зокрема історія Наля і Дамаянти, історія Савітрі та інші.

Особливості художнього змісту «Рамаяни», її структура, міфологічна основа. «Рамаяна» в контексті тенденцій розвитку героїчного епосу.

Особливості теми: «Рецепція індійської міфопоетичної традиції та українська словесність».

	<p>Індійська міфологія та фольклор у перекладах українською мовою та дослідженнях українських учених.</p> <p>Складові давньоіранського фольклору та міфології.</p> <p>Загальна характеристика відгалужень іранської міфології: <i>а) давньомідійська; б) давньоперська; в) скіфо-сарматська; г) согдійська.</i></p> <p>Особливості скіфо-сарматської міфології (за Геродотом).</p> <p>Фольклористичні концепції К. Сосенка стосовно генетичної пов'язаності українського та іранського фольклору.</p> <p>«Авеста» як найдавніша священна книга давніх іранців.</p> <p>Загальна характеристика складових «Авести»: «Гати» або «Піснеспіви», «Ясна», «Вісперед», «Відеват» («Вендіат»). «Мала Авеста».</p> <p>Божества давньоіранської міфології: Ахура Мазда, Аша (АшаВахішта), Сраоші, Мітра.</p> <p>Злі божества: глава злих духів Друдж, Агріман (АнгроМайню) і Айшма (його аналог Асмодей).</p> <p>Триада доброї думки, слова і діла та її негативні відповідники. Дев'як помічники злих божеств.</p> <p>Міфологічні сюжети «Авести».</p> <p>Заратуштра (Зороастр) та його вчення. Ф. Ніцше і зороастризм.</p> <p>Історія виникнення збірника «1001 ніч», його публікації та дослідження.</p> <p>Концепція М. Герхардт і питання структури «1001 ночі».</p> <p>«1001 ніч» як величезна обрामлена повість. Складові частини цієї народної книги: індо-іранська, багдадська та єгипетська.</p> <p>Розгляд основних казкових сюжетів книги.</p> <p>Характеристика циклу про царя Шахріяра та Шахрзаду.</p> <p>Характеристика циклів про рибалку і джина, царевича та 7 візирів.</p> <p>Образ халіфа Гаруна аль Рашида. Українська версія сюжету.</p> <p>Міфологічна основа сюжетів про Синдбада та його 7 подорожей, Алладіна та його чарівну лампу, Алібабу та 40 розбійників.</p> <p>Питання поетики й композиції «1001 ночі».</p> <p>Образи та сюжети «1001 ночі» та українська традиція.</p>
<p>Опитування</p>	

СХЕМА КУРСУ

тиж. / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література
МОДУЛЬ І			
1 т.	<p>Тема 1. Міф та міфологія як складові сучасних гуманітарних наук (2 год.)</p> <p>Характеристика термінів «міф» та «міфологія» в сучасній гуманітаристиці, зокрема в контексті дискусії про те, чи міф є фольклорним жанром. Розгляд основних наукових досліджень, пов'язаних із міфом. Поняття архетипу (на матеріалі праць Г. Юнга). Визначення хронологічних меж функціонування міфологічного мислення європейських народів.</p> <p style="text-align: center;">Завдання курсу.</p>	лекція	
2–4 т.	<p>Тема 2. Шумеро-аккадська міфопоетична система (6 год.)</p> <p>Датування та етапи розвитку шумерської та аккадської (вавилонської) цивілізації та культури. Окреслення їхньої території та особливостей зв'язку зі семітською культурною традицією пізніших часів.</p> <p>Загальна характеристика пантеону шумеро-аккадської міфології. Розгляд міфологічних сюжетів, пов'язаних з Аном, Енлілем, Енкі, Нанною, Нінгірсу, Уту та іншими божествами. До питання про зв'язок цих богів з їхніми відповідниками в античній міфології. Аналіз культів, пов'язаних з Інанною (у вавилонській традиції – Іштар, в античній – Венери та Аврори). Особливості давньошумерських уявлень про потойбічний світ. Образ богині Ерешкігаль. Аккадські (вавилонські) божества та їхня своєрідність. Образ Мардука.</p> <p>Епос про Гільгамеша.</p> <p>Міфологічно-історична основа епосу. Головні сюжетні лінії поеми: а) Гільгамеш і Ага; б) Гільгамеш і гора безсмертних; в) Гільгамеш і небесний бик; г) Гільгамеш, Енкіду і підземний світ. Сюжет про Гільгамеша у підземному світі, або Оповідь про смерть Гільгамеша.</p> <p>Українські переклади та інтерпретації епопеї. Її роль і значення в контексті фольклорно-літературного розвитку людства.</p>	лекція	
5–7 т.	<p>Тема 3. Єгипетська міфопоетична система (6 год.)</p> <p>Датування та характеристика етапів розвитку єгипетської цивілізації та культури. Особливості</p>	лекція	

	<p>збереження пам'яток давньоєгипетської міфології – зображення на внутрішніх стінах пірамід. Характеристика священних єгипетських книг («Тексти пірамід», «Тексти саркофагів», «Книга мертвих»). Розгляд особливостей досліджень єгипетської міфології (праці Д. Мережковського, М. Еліаде та інших).</p> <p>Загальна характеристика розвитку єгипетської міфології та сюжетів, пов'язаних з божествами Ра (Ре), Нут, Атум, Шу, Тefнут, Геб та інші. Розгляд сюжетів, пов'язаних із культом Осіріса та його міфологізованою історією.</p> <p>Специфіка уявлень давніх єгиптян про світобудову. Характеристика зображення небесної корови. Міфологічні погляди єгиптян на особливості побудови підземного (потойбічного) світу.</p> <p>Єгипетські міфи – основа сюжетів багатьох народних казок та легенд. Єгипетський фольклор і його українські паралелі. І. Франко як перекладач окремих єгипетських фольклорних текстів, зокрема «Казки про двох братів». Питання впливу єгипетської міфології на античну міфологію та міфологічні й фольклорні системи інших європейських народів.</p>			
	МОДУЛЬ II			
8–11 т.	<p>Тема 4. Індійська міфологія (8 год.).</p> <p>Проблеми датування (III–II тисячоліття до н. е.) та поширення (населення долини ріки Інд). Рецепція індійської міфопоетичної традиції та українська словесність. Індійська міфологія та фольклор у перекладах українською мовою та дослідженнях українських учених.</p> <p>Ранні пам'ятки давньоіндійської міфології та релігії: «Рігведа», «Самаведа», «Яджурведа», «Атхарваведа», їхні змістові характеристики. Упанішади. Легенда про Пуруравасу та Урваши та її паралелі. Пантеон божеств давньоіндійської міфології. Панчатантра (П'ять кошків житейської мудрості). Шукасапті. «Махабхарата» («Велике Бхарате»). Питання авторства. Головна сюжетна лінія та її відгалуження, зокрема історія Наля і Дамаянти, історія Савітри та інші.</p> <p>Особливості художнього змісту «Рамаяни», її структура, міфологічна основа. «Рамаяна» в контексті тенденцій розвитку героїчного епосу.</p>	лекція		П р с н у
12–13 т.	<p>Тема 5. Міфопоетична система давнього Ірану (4 год.)</p> <p>Давньоіранська міфологія як спадщина давніх іранських племен і народностей, що розселилися близько 2 тисяч до н. е. на території від</p>	лекція		

	<p>Гіндукуша до русла Дону і від Уралу до Перської затоки. Складові іранської міфології: а) давньомідійська; б) давньоперська; в) скіфо-сарматська; г) сгодійська та низка менших міфологій. Особливості скіфо-сарматської міфології (за Геродотом). Фольклористичні концепції К. Сосенка стосовно генетичної пов'язаності українського та іранського фольклору.</p> <p>«Авеста» як найдавніша священна книга давніх іранців. Її складові «Гати» або «Піснеспіви» (авторство приписується засновникові давньоіранської релігії Заратуштрі чи Зороастру), «Ясна», «Вісперед», «Відеват» («Вендідат»). «Мала Авеста».</p> <p>Божества давньоіранської міфології Тріада доброї думки, слова і діла та її негативні відповідники.</p> <p>Міфологічні сюжети «Авести». Заратуштра (Зороастр) та його вчення. Ф. Ніцше і зороастризм.</p>			
14–15 т.	<p>Тема 6. Міфологія арабського світу та її трансформація у структурі і текстах «1001 ночі».(4 год.).</p> <p>Історія виникнення збірника, його публікації та дослідження. Концепція М. Герхардт і питання структури «1001 ночі». «1001 ніч» як величезна обрамлена повість. Складові частини цієї народної книги: індо-іранська, багдадська та єгипетська.</p> <p>Розгляд основних казкових сюжетів книги (всього їх 180): цикли про царя Шахріяра та Шахразад, рибалку і джина, царевича та 7 візирів, Ардашира і Хаят-ан-Нуфус, БадрБасіму й Джаухару, Гарун аль Рашида, Синдбада та його 7 подорожей, Алладіна та його чарівну лампу, Алібабу та 40 розбійників та інші.</p> <p>Образи та сюжети «1001 ночі» та українська традиція.</p>	лекція		X Д М М в в с р к П
16 т.	<p>Тема 7. Підсумкові питання курсу. Міфологія інших народів Азії й Африки. (2 год.).</p> <p>Міфи інших народів Азії, зокрема Китаю, Кореї та Японії. Релігійна складова їхньої міфопоетичної системи.</p> <p>Стислий аналітичний огляд епічних народних творів інших азійських народів, зокрема «Гесер» (герой бурятського епосу, бог, котрий спустився на землю і перетворився у людину, щоб здійснити подвиг для втілення добра. Гесер повинен перемагти чудовисько, що загрожує всьому людству), «Манас» (величезний киргизький епос кінця X століття, названий іменем головного</p>	лекція		

<p>героя. «Манас» включений у список шедеврів духовної культурної спадщини людства ЮНЕСКО, а також внесений у Книгу рекордів Гіннеса як найбільший за обсягом епос у світі. Епос складається із трьох частин – «Манас», «Семетей» та «Сейтек»), «<i>Алпамиш</i>» (народний героїчний епос про богатиря Алпамиша та його подвиги, поширений як самостійні сказання у багатьох тюркомовних народів), «<i>Кирк-киз</i>» (легенди про дівчат-воїнів, якими керувала Гаухар; Каракалпакія) та інші.</p> <p>Підсумок курсу. Використання міфологічних сюжетів окремих народів Азії та Африки в українській літературі.</p>		
--	--	--